МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Риторика

Освітня програма Філософія Перший рівень (бакалавр)

Спеціальність Філософія

Галузь знань Філософія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Риторика
Викладач (-і)	Ярослав Григорович Мельник
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-10 моб. 067 730 58 26
E-mail викладача	mel.jarolav@gmail.com
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	Кредитів ЄКТС – 3 кредити (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань і тематики з лекційних курсів та самостійної роботи

2. Анотація до курсу

Курс «Риторика» для студентів спеціальності «Філософія» входить до циклу історико-культурологічних дисциплін і відбиває усі періоди розвитку дисципліни від V ст.. до н.е. до поч. XX ст. Особлива увага у розгляді періодизації зосереджена на XX та XXI ст. – т. зв. періоді «неориторики». Презентуються також закони сучасної дискурсології та визначається її місце у організації інформаційного середовища на сучасному етапі розвитку цивілізації. Також предметом спеціального розгляду є філософсько-політичний дискурс та типологія комунікативної поведінки працівників мас медійної сфери, фахівців міжнародних економічних відносин та ін. Курс передбачає теоретичну та практичну частини. У практичній ключовим сегментом є презентація матеріалу (на обрану тему) з урахуванням сучасних вимог до культуриоприлюднення інформації.

3. Мета та цілі курсу

Метою даного курсу є забезпечення інформацією майбутніх фахівців у галузі філософії даними про періоди розвитку риторичної традиції з найдавніших часів до наших днів. Також метою є формування культури комунікативної поведінки наратора в умовах оприлюднення інформації. Також одним із завдань є знання психологічних засад, соціокультурної природи оприлюдненого тексту та уміння його аналізувати, уміння вести публічні дискусії, діалоги, вміння переконувати у своїй точці зору на найрізноманітніші теми свого співрозмовника.

Ціль курсу полягає у практичній підготовці молодих спеціалістів до орієнтації у інформаційному середовищі; правильному виборі комунікативних тактик та стратегій; умінню правильно, чітко, логічно, з дотриманням літературних норм, аргументовано формулювати думку і у такий спосіб знаходити компромісне вирішення дискусійних питань. Також ціль курсу передбачає закладання основних канонів публічної самореалізації у майбутньому молодих спеціалістів та актуалізації комунікативних навичок.

4. Компетентності

У процесі засвоєння матеріалу студенти повинні набути таких компетентностей:
а) володіти історією європейської цивілізації та історією розвитку риторичної традиції;
б) знати основні періоди розвитку культур та специфіку функціонування публічного слова; в) знати основні закони класичної риторики; г) принципову відмінність неориторики поч.XXI ст. (дискурсології) від класичної риторики; д) основні принципи функціонування публічного слова у тоталітарних режимах; е) мовно-комунікативні коди лідерів політичних і економічних систем і правове поле; є) мовно-комунікативні моделі і права людини;
ж) комунікативно етичні рамки і сучасні економічні і політичні режими.
Вміти застосувати вищеописані теоретичні знання на практиці.

5. Результати навчання

Результати навчання полягають у поступовому підході на вивченню основних підходів до дослідження інформаційного середовища; умінню вибудувати вірні стратегії та тактики; раціональному збору та відбору інформації; систематизації та класифікації мовних та позамовних чинників; укладення логічно вивірених інформаційних блоків; досконалій презентації матеріалу; умінні критично оцінювати успішні та девіантні фрагменти комунікативних актів.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Філософія	II	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Історія та теорія риторики. Методологія сучасної неориторики. - Риторика у колі інших наукових дисциплін початку XXI століття; - Неориторика і філософ. антропологія; - Базові методологічні засади наукової парадигми; - Періодизація розвитку риторики; - Риторика та дискурсологія; наратологія, теорія інформаційних полів, політичний дискурс.	Лекція	1, 6, 7, 11	Опрацювання рекомендова-них джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 2. Антична риторика. Основні правила та закони античної риторики; - Давньогрецька риторична школа; - Риторика Давнього Риму; - Політична риторика античності як сегмент	Лекція, практичне заняття	1, 9, 12, 13	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

античної культури; - Традиції античної риторики у різних періодах розвитку європейської культури					
Тема 3. Риторика Давньої Візантії та Середніх Віків. - Політична риторика і європейський простір. - Традиції античної риторики та культури у епоху Середніх віків. - Вплив християнської риторики на політичну риторику Середніх Віків. - Особливості культури та риторики Візантії, Східної та Західної Європи. - Відродження академічної риторики та вплив на історію розвитку.	Лекція, практичне заняття	1, 6, 11,13	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 4. Риторика Відродження і Просвітництва. Політична риторика у колі інших типів дискурсу. - Античність, Відродження, та європейська риторична традиція; - Риторика та стилістика – криза риторики; - Ораторське мистецтво та риторика. - Політична риторика XVI–XIX ст. - Макавеллізм у форматі політичної риторики.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 4, 9, 11	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 5. Політична риторика XIX–XX ст. Філософська риторика	Лекція, практичне	3, 4, 5, 12	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності

та риторика політичних рухів. - Політична риторика та ораторське мистецтво у колі інших видів ораторського мистецтва; - Риторика революцій XIX–XX ст. ; - Риторика тоталітарних режимів; - Комуністична риторика та риторика фашизму.	заняття, самостійна робота				до розкладу занять

Тема 6. Відродження риторики. Неориторика другої половини XX століття; - - Риторика післявоєнного періоду; - Відродження класичної риторики та формування нової парадигми; - Дискурсологія та наратологія поч. XXI ст.; - Політична риторика поч. XXI ст.; - Політична риторика епохи інтернету. - Політична риторика XXI ст. - Новітні етичні засади формування інформаційного простору; - Риторика, політична риторика та ЗМІ; - Політична, дипломатична риторика у контексті політичних протистоянь; - Міжнародні нормативи та закони у формуванні інформаційного простору; - Політична неориторика у контексті українського та європейського законодавства; - Риторико-комунікативна поведінка лідерів країн; - Риторика міжнародних переговорів політичних риторів та інформаційні війни поч. XXI ст.; - Політико-неориторичні стратегії поч. XX ст.; культура риторики, комунікації та політичного простору.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	4, 5, 9, 12, 14	Опрацювання рекомендованих джерел – 5	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS-шкалою. Оцінювання на основі 100-бальної шкали (Див.: пункт „9.3. Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Загальні 100 балів включають: 50 балів за реферативний виклад історії та теорії риторики; 25 балів підготовки презентації та презентація матеріалу на запропоновану тему з проблем сучасної неориторики (політичної) з супутнім аналізом комунікативної поведінки лідерів країн, працівників ЗМІ та ін. на поч. XXI століття; 25 балів уміння проводити дискусії, полеміки, вести структуровану етично збалансовану комунікацію; коректно формувати текстовий (вербальний) процес.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально-конкретне та емпірично-верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	За 5-ти бальною шкалою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів
8. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної не доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування у відповідності Положення 1 і Положення 2.	
9. Рекомендована література	

1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика. Львів, 2001.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ, 2004.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної деавітології. Львів, 2000.
4. Єрушевич Г.Д., Мельник Я.Г. Вступ до риторики. Івано-Франківськ, 2002.
5. Єрушевич Г.Д., Мельник Я.Г. Логіка та етика. Івано-Франківськ, 2016.
6. Куньч З. Риторичний словник. Київ, 1997.
7. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика. Київ, 2003.
8. Мельник Я.Г. Помилки у системі традиційної логіки. Івано-Франківськ, 2019.
9. Мельник Я.Г. Пролетомени до українського дискурсу. Івано-Франківськ, 2023.
10. Мельник Я.Г. Спічрайтинг. Івано-Франківськ, 2019.
11. Сагач Г.М. Риторика. Київ, 2009.
12. Сухай Н.В. Согестивна лінгвістика: лінгвістичне програмування поведінки людтни. Київ, 2019.
13. Томин І. Мистецтво говорити. Київ, 1989.
14. Шкіцька О.І. Маніпулятивні тактики позитиву: Лінгвістичний аспект. Київ, 2012.

Викладач к.ф.н., професор Мельник Ярослав Григорович